

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I. Ισχύον νομικό καθεστώς:

- Κεφάλαιο Β' (Περιορισμοί των υπαλλήλων), **άρθρο 31** (παράγραφοι 1 και 2) του **νόμου 3528/2007**, ΦΕΚ 26 Α' (Υ.Κ.) με τίτλο «Άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή»:

*«1. Μετά από άδεια ο υπάλληλος **μπορεί να ασκεί ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή, εφόσον συμβιβάζεται με τα καθήκοντα της θέσης του και δεν παρεμποδίζει την ομαλή εκτέλεση της υπηρεσίας του.** 2. Η άδεια χορηγείται για συγκεκριμένο έργο ή εργασία μετά από σύμφωνη αιτιολογημένη γνώμη του υπηρεσιακού συμβουλίου και μπορεί να ανακαλείται με τον ίδιο τρόπο. Η άδεια στους υπαλλήλους του δημοσίου χορηγείται από τον οικείο υπουργό και στους υπαλλήλους των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου από το ανώτατο μονομελές όργανο διοίκησης και αν δεν υπάρχει τέτοιο όργανο, από τον πρόεδρο του συλλογικού οργάνου διοίκησης. 3. Δεν επιτρέπεται στον υπάλληλο η κατ' επάγγελμα άσκηση εμπορίας. 4. Ειδικές απαγορευτικές διατάξεις διατηρούνται σε ισχύ. 5. Ο υπάλληλος επιτρέπεται να αποκτά αυτοκίνητο δημοσίας χρήσεως ή να εκμεταλλεύεται αυτό με εκμίσθωση, εφόσον απέκτησε τούτο είτε με γονική παροχή είτε λόγω κληρονομικής διαδοχής είτε λόγω δωρεάς εν ζωή από συγγενή εξ αίματος ή εξ αγχιστείας έως β βαθμού ή από σύζυγο. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών, Διοικητικής Μεταρρύθμισης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων μπορούν να ρυθμίζονται ειδικότερα θέματα τεχνικής φύσης που αφορούν τη χορήγηση αδειών κυκλοφορίας και την εκμετάλλευση δημοσίας χρήσης αυτοκινήτου στις περιπτώσεις αυτού του άρθρου.»*

- **άρθρο 14 παρ. 16 του ν. 1566/1985:** « Άδεια άσκησης ιδιωτικού έργου χορηγείται εάν προηγουμένως καλυφθούν με υπερωριακή διδασκαλία οι ανάγκες των δημοσίων σχολείων» (αριθμ. 2968/2006 Ατομ. Γνωμ. του Νομικού Συμβούλου του ΥΠΕΠΘ, που έχει γίνει δεκτή από την τότε Υπουργό Εθν. Παιδείας και Θρησκευμάτων, στις 8-8-2007).

- **Οι διατάξεις του ν. 3528/2007** (Υ.Κ.) εφαρμόζονται τόσο στο εκπαιδευτικό προσωπικό πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης όσο και στο ειδικό εκπαιδευτικό προσωπικό (Ε.Ε.Π.) των σχολικών μονάδων ειδικής αγωγής (μόνιμους, αναπληρωτές ωρομίσθιους (σχετ. αριθμ. ΝΣΚ 247/97 και ΝΣΚ 56/2001).

II. Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

Ως **ιδιωτικό έργο ή εργασία** νοείται **κάθε έργο ή εργασία**, το οποίο παρέχεται στο πλαίσιο **ορισμένης σύμβασης μίσθωσης έργου ή παροχής εξαρτημένης εργασίας προς ιδιώτη εργοδότη έναντι αμοιβής**.

- **Άρθρο 681 Α.Κ.** «Με τη σύμβαση έργου ο εργολάβος έχει υποχρέωση να εκτελέσει το έργο και ο εργοδότης να καταβάλει τη συμφωνημένη αμοιβή». Στη μίσθωση ή σύμβαση έργου **αντικείμενο** είναι το **αποτέλεσμα της εργασίας**, γι' αυτό και η ποσότητα, το είδος, ο χρόνος και γενικά οι όροι αυτής - που απαιτούνται για τον προσδιορισμό του αποτελέσματος- αποτελούν προσωπική υπόθεση εκείνου που οφείλει το αποτέλεσμα.

- **Άρθρο 648 Α.Κ.** «Με τη σύμβαση εργασίας ο εργαζόμενος έχει υποχρέωση να παρέχει για **ορισμένο ή αόριστο χρόνο, την εργασία του στον εργοδότη και αυτός να καταβάλει το συμφωνημένο μισθό**. Σύμβαση εργασίας υπάρχει και όταν ο μισθός υπολογίζεται κατά μονάδα της παρεχόμενης εργασίας ή κατ' αποκοπήν, αρκεί ο εργαζόμενος να προσλαμβάνεται ή να απασχολείται για **ορισμένο ή για αόριστο χρόνο**». Στη μίσθωση ή σύμβαση εργασίας **αντικείμενο** είναι **όχι το αποτέλεσμα της εργασίας, αλλά αυτή η ίδια η εργασία** που παρέχεται είτε με την μορφή της «μίσθωσης ανεξαρτήτων υπηρεσιών» είτε με την μορφή της «σύμβασης εξαρτημένης εργασίας».

- Ο όρος **«επάγγελμα»** χρησιμοποιείται για να υποδηλώσει τη σταθερότητα σε ορισμένη κατηγορία εργασίας και είναι το σύνολο από μια σειρά όμοιων ή οικονομικά συγγενών πράξεων, που επιχειρούνται με πρόθεση να συνεχιστούν για αόριστο και πάντως μακρό χρονικό διάστημα και που αποβλέπουν στο βιοπορισμό. Επομένως, τα στοιχεία της έννοιας του επαγγέλματος είναι η συνοχή, δηλαδή η σταθερή επανάληψη των ιδίων ενεργειών, η διάρκεια, δηλαδή η μόνιμη απασχόληση σε ορισμένο οικονομικό τομέα και το εισόδημα, δηλαδή η αμοιβή από τον εργοδότη (Γ. Δ. Κουκιάδης, Εργατικό Δίκαιο, 1995, σελ. 243).

- Ως «ελεύθερο επάγγελμα» νοείται εκείνο στο πλαίσιο του οποίου η εργασία παρέχεται όχι με εξαρτημένη σχέση, ούτε με υπαλληλική σχέση, γενικότερα, αλλά υπό τη μορφή ανεξάρτητων υπηρεσιών ή έργου με διαρκή, σταθερή και συστηματική απασχόληση επί συγκεκριμένου αντικειμένου ή εν πάση περιπτώσει, επί οικονομικά συγγενών αντικειμένων και σκοπό το βιοπορισμό, όχι μόνο κυρίως αλλά και δευτερευόντως, γι' αυτό και η έννοια του ελεύθερου επαγγέλματος δεν αναιρείται από τη μερική κατά χρόνο ημερήσια απασχόληση (σχετική η αριθμ. 378/2002 γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους).

III. Ερμηνεία διατάξεων

i. Με τη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 31 του ν. 3528/2007 (ΥΚ) ο νομοθέτης **θέτει** εμμέσως, αλλά με σαφήνεια **τον κανόνα της απαγόρευσης άσκησης από τον υπάλληλο ιδιωτικού έργου ή εργασίας με αμοιβή και ρητά την εξαίρεση, υπό την προϋπόθεση, όμως, της συμβατότητας του εν λόγω έργου ή εργασίας με τα καθήκοντα της θέσης του και της μη παρεμπόδισης της ομαλής εκτέλεσης της υπηρεσίας** (σχετική η αριθμ. 397/2012 γνωμοδότηση του ΣΤ' Τμήματος ΝΣΚ). Περαιτέρω το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους με τις αριθμ. 382/2008 και 436/2012 γνωμοδοτήσεις της Ολομέλειας Διακοπών, κατά πλειοψηφία και ομόφωνα αντίστοιχα, έχει δεχθεί ότι «η διάταξη του άρθρου 31 παρ. 1 του Υπαλληλικού Κώδικα αναφέρεται στην εν γένει άσκηση ιδιωτικού έργου με αμοιβή, προκειμένου να συμπεριλάβει κάθε εξωπηρεσιακή επαγγελματική δραστηριότητα του υπαλλήλου, όπως η άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος ΑΥΤΟΤΕΛΩΣ.

ii. Ο νομοθέτης **θέτει υπό τον έλεγχο του οικείου υπηρεσιακού συμβουλίου συγκεκριμένες εξωπηρεσιακές δραστηριότητες των υπαλλήλων**, προκειμένου να αποφευχθεί σύγκρουση του ιδιωτικού συμφέροντος με το συμφέρον της υπηρεσίας (σχετ. η αριθμ. 436/2012 γνωμοδότησης της Ολομέλειας Α' Διακοπών του ΝΣΚ).

iii. **Απαγορεύεται ρητά** η άσκηση εμπορικής δραστηριότητας (π.χ. συμμετοχή σε οποιαδήποτε προσωπική εμπορική εταιρεία (ομόρρυθμη ή ετερόρρυθμη), περιορισμένης ευθύνης ή κοινοπραξία, η ιδιότητα του διευθύνοντος ή εντεταλμένου συμβούλου Α.Ε. κ.λ.π.).

iv. Ο νομοθέτης με την παρ. 4 του ίδιου ως άνω άρθρου ορίζει **ρητά** ότι «**εξακολουθούν να ισχύουν ειδικές απαγορευτικές διατάξεις**», όπως για παράδειγμα το άρθρο 3 παρ. 2 του π.δ.

208/2002 (ΦΕΚ Α' 194) «Εκπαιδευτές Υποψηφίων Οδηγών, Σχολές Οδηγών, Κέντρα Θεωρητικής Εκπαίδευσης Υποψηφίων Οδηγών και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων», όπου μεταξύ άλλων ορίζεται ότι ο εκπαιδευτής υποψήφιος οδηγός απαγορεύεται να είναι υπάλληλος του Δημοσίου, των Ν.Π.Δ.Δ. και του ευρύτερου δημόσιου τομέα ή συνταξιούχος αυτών. Επίσης, απαγορεύεται στους δημόσιους εκπαιδευτικούς (με τους οποίους εξομοιώνεται το μόνιμο Ε.Ε.Π. (αλλά και οι αναπληρωτές ή ωρομίσθιοι)) να διδάσκουν σε Ιδιωτικά Σχολεία και Φροντιστήρια (άρθρο 14 παρ. 16 του ν. 1566/1985).

ν. Στην περίπτωση, κατά την οποία, ασκείται από τον υπάλληλο ιδιωτικό έργο ή εργασία με αμοιβή χωρίς τη χορήγηση προηγούμενης άδειας από το υπηρεσιακό συμβούλιο, εφαρμόζονται οι διατάξεις της παρ. 1, υποπερ. κε' του άρθρου 107 ν. 3528/2007, όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 του ν. 4325/2015 (ΦΕΚ 47/τ.Α'/11-5-2015) και το άρθρο 53 παρ. 3 του ν. 4674/2020 (ΦΕΚ Α'/τ. Α'/11-3-2020). Επίσης, σύμφωνα με την ερμηνεία του υπαλληλικού κώδικα (εκδ. Σάκκουλα), σελ. 240, «*Κατά τις διατάξεις του άρθρου 77 Υ.Κ.*» (η αναφορά γίνεται για το Π.Δ. 611/1977 (Α', 198) «*απαιτείται σχετική άδεια μόνον για την υπό του υπαλλήλου επ' αμοιβή άσκηση ιδιωτικού έργου και όχι για την χωρίς αυτήν άσκηση ιδιωτικού έργου. Στην απαγόρευση του ως άνω άρθρου εμπίπτουν και οι εν αδεία κανονική ή αναρρωτική τελούντες υπάλληλοι (ΣΕ717/1972, 707, 3025/1970)*»).